

Článek předkládá poznámky a myšlenky k této vědní disciplíně

- v medievistických studiích je filologie maticí, ze které vychází vše ostatní – proč je tedy nutné postulovat „novou filologii“, když je ta současná tak ústřední pro bádání; jenže středověká filologie se dostává na okraj zájmu díky současným kognitivním metodologiím, zatímco však uvnitř samotné disciplíny přetrvává anachronistická koncepce --- jedná se tedy spíše o „obrození“ (renovatio ve smyslu renesance 12. století) – touha vrátit se ke středověkým počátkům filologie (B. Cerquiglini: středověká písemnost nevytváří varianty, je to varianta sama o sobě) – „rethinking“ – předdefinování filologie by mělo minimalizovat izolaci mezi středověkými studii a ostatními současnými směry v kognitivních metodologiích (lingvistika, antropologie, kulturní studia, moderní historie)
- medievisté jsou často pokládáni „moderními“ kolegy za nepřátele současných teorií nebo ty, kteří nemají o současné teorie zájem – reakce medievistů: medievisté pokládají filologii za dostatečnou a není třeba nové teorie, nebo činí moderní teorie anachronistickými ve středověkém kontextu; rozkol lze vycítit již od roku 1948 (R. Wellek: filologie by měla být vypuštěna ze slovníku literárních studií)
- filologii v této době používali Spitzer, Auerbach, Curtius: jejich filologie byla založena na textech editovaných (racionální výsledky filologické snahy)
Spitzer – etymologicky založená stylistika; v publikované edici lze přehlednout všechny varianty; vidí v mnohočetných příkladech z mnoha textů možnost objevit univerzální vzorec originality
Auerbach – snaha vidět ve výrazu profil historického momentu; filologie vyrostla z renesančních technologických a intelektuálních hnutí/posunů: humanismu, reformace, vynálezu knihtisku – humanismus a reformace potřebovaly sbírat a evidovat rukopisy antického světa, aby mohly lépe formulovat pravidla morální filozofie a teologie, knihtisk prameny uchovává a rozšiřuje --- potřeba jít zpět k pramenům vedla k založení filologie; text je jedinečný nástroj pro vyšší ideály vyjádřené jazykem – nezajímá ho ani tak fyzická historická prezence textu (*materiality*), ale spíše představované ideály (*ideality*)
Curtius – poetické formy/tvary, díky síle transhistorické typologie, potvrzují komplexní jednotu evropské kultury filologie představovala technologickou učenost umožněnou tištěnou kulturou, zároveň odmítla *translatio* = neustálé přepisování minulých děl ve varietě verzí (autor vnímá tento jev jako „dobrodružství v nahrazování“ spíše než jako pravověrnou nápodobu)
filologie v pojetí těchto vědců se zabývá texty tištěnými s vědeckou přesností – potřebovali text fixovaný, co nejvíc transparentní; editoři „starého“ filologického přesvědčení se snažili omezit variace, ne je reprodukovat
- Gaston Paris – koncepce literatury: literatura je jen jedním z aspektů lidského života – neantropologický model, zakládá se spíše na mimesis než na semiosis (spíše přímá než zprostředkovaná nápodoba)
- Bédier (1913) – klasifikace rukopisů do genealogického stromu, který by umožnil editorovi objevit rukopis nejbližší ztracenému originálu – středověký rukopis = pojitko mezi námi a rukou a myslí autora; varianty v rukopisné tradici ztrácejí kritický význam, protože jsou pouze písářskými chybami
- „nová“ filologie – zkoumá rukopisnou kulturu ve svém postmoderním návratu k počátkům medievistických studií – středověký (zejm. iluminovaný) rukopis obsahuje práci různých umělců (básník, písář, iluminátor, lubrikátor, komentátor) – kolektivní přístup i meziumělecká rivalita na pergamentu; přímý akt opsání rukopisu není osvobozen od mimetické intervence – písář suploval při opisování původního básníka, často měnil pořádek vyprávění, zkracoval, vynechával pasáže, interpoloval nový text --- písářská předělávka může být výsledkem změny estetické chuti v období mezi produkcí původního textu a opisem; písářské „vylepšovávky“ – smysl vyššího úsudku nebo porozumění originálu (editor musí při své práci pokusit se rozlišit mezi pouhou chybou a úmyslnou změnou a ev. jejím významem)
rukopisná matice – lze ji rozeznat srovnáním co nejvíce rukopisů, = místo radikální nahodilosti, zahrnují kognitivní percepci = 2 druhy gramotnosti (čtení textu + interpretace vizuálních znaků); iluminované rukopisy zdvojnásobují možnost ruptury mezi percepcí a vědomím, ale rozdíl zatím nebyl dostatečně prozkoumán
medievisty, kteří pracují s iluminovanými rukopisy, kteří tvrdí, že studium vizuálních částí jednoduše pomáhá potvrdit intencionalitu ve slovním textu
tyto druhy otázek mají následovat, pokud svou pozornost obrátíme zpět k rukopisné kultuře středověku – poznáme, že středověká kultura pouze nežila v diverzitě, ale kultivovala ji